

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inserati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3. večji inserati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nov uspeh angleške diplomacije:

Organizacija fronte miru naglo napreduje

Včeraj je bila dopolnjena z objavo sporazuma med Anglijo in Turčijo, s katerim je zagotovljena varnost južnovzhodne Evrope in zveza z Rumunijo in Rusijo

Pariz, 13. maja. r. V tukajšnjih političnih krogih s posebnim zadovoljstvom poudarjajo, da organizacija fronte miru napreduje z največjim uspehom ter prinaša z vsakim dnem nove razveseljive rezultate. Sklenitev gospodarskega sporazuma med Anglijo in Rumunijo smatrajo za zelo važno, ker bo s tem tudi gospodarska neodvisnost Rumunije postavljena na čvrste temelje. Z velikim posojilom — 50 milijard dinarjev — si bo mogla Rumunija ne samo dobro opremiti svojo oboroženo silo, marveč tudi zgraditi potrebna industrijska podjetja, tako da se bo znebila vsake odvisnosti od inozemstva.

Največjo važnost pa pripisujejo sklenitvi sporazuma s Turčijo, ki je bil včeraj objavljen istočasno v Londonu in Ankari. Ta sporazum določa vzajemno podporo v primeru napada in se ne nanaša zgolj na ozemlje obeh držav, marveč določa vojaško sodelovanje tudi v obrambi Sredozemskega morja, Egipta in Sirije ter svobodni prehod zaveznških vojnih ladij skozi Dardanele. Bitka v Dardanelih, ki je v svetovni vojni zavezniki toliko stala, je s tem sporazumom tako rekoč že v naprej dobljena. Anglijskim in francoskim ladjam je s tem zagotovljena neovirana pot v Črno morje in zveza z Rusijo in Rumunijo, ki sta v primeru vojne glavni dobavitelji petroleja in žita. Ta sporazum, ki se mu bo pridružila tudi Francija, predstavlja obenem zanesljivo jamstvo varnosti držav na Balkanu in vse jugovzhodne Evrope.

Izjave, ki sta jih podala angleški in francoski ministrski predsednik tudi dokazujejo, da je konec omahljivosti zapadnih velesil ter da sta odslaj Francija in Anglija na vse jugovzhodne Evrope.

cija in Anglija trdno odločeni zoperstaviti se slehernemu ogražanju drugih držav in vsaki nasilni spremembi statusa quo v Evropi.

»Temps« piše, da bi bilo dobro, če bi povsod v Evropi malo razmišljali o izjavah, ki sta jih dala Daladier in Chamberlain. V teh govorih francoskega predsednika vlade in angleškega premiera leži malo več kakor nova določitev položaja Francije in Anglije v krizi, ki jo zdaj preživlja Evropa. V teh govorih so obvestila, ki počivajo na neomajnem duhu miru in iskrene volje za sodelovanje, pri čemer je francosko-angleška politika tesno združena ter pripravljena, da se absolutno zoperstavi vsaki ekspanziji potom sile.

»Paris Soir« komentira Daladierov govor ter pravi, da odseva iz govora jasna volja za sporazum. Daladier pa je ob tej priliki tudi točno označil francoski »dovolj«. Nikoli prej predsednik vlade ni očitral tako enostavno francoskega položaja. Daladierov govor naj bo opomin onim, ki so razmišljali o novih poteh in potezah sile. Francija se sile ne bo ustrašila niti ne bo dovolila, da bi jo kdo prevaral.

»Intransigent« piše, da je položaj po Chamberlainovem in Daladierovem govoru jasen. Oba govora sta sestavljena na osnovi iste misli. V prvi vrsti se bo napravilo vse za ohranitev miru, toda ako bo potrebno, bosta obe državi prišli tudi za orožje, da bi odbili napad. Te besede so imele velik odmev na vsem svetu. One dokazujejo v prvi vrsti francosko-angleško solidarnost. Chamberlain bi bil lahko imel Daladierov govor. Daladier pa Chamberlainovega. Govora potrjujejo, da Francija in Anglija ne bosta dovolili, da bi ju kdo speljal s pota, ki sta si ga izbrali.

Angleško-turški sporazum

Ankara, 13. maja. AA. Anatolska agencija poroča: Vsebinska angleško-turška deklaracija, ki jo je predsednik turške vlade Refik Saidam prečital v veliki narodni skupščini, in ki je bila soglasno sprejeta, je sledeča:

1. Vlada Nj. kr. britanskega Velikanstva in turška vlada sta pristopili ozemlu svetovanju ter sta v toku razprav, ki se trajajo, ugotovili enakost naziranj.
2. Vladi sta se sporazumeli, da bosta obe državi sklenili definitivni sporazum trajnega pomena, ki bo vseboval vzajemne obveznosti v interesu varnosti obeh držav.
3. Obe vladi sta se sporazumeli, da sklene definitivni sporazum, da bosta v primeru napadnega akta, ki bi dovedel do vojne v oblasti Sredozemskega morja medsebojno učinkovito sodelovali ter izkazali druga drugo vsako podporo in pomoč v kolikor bo to v njihovi moči.

Razmerje med Varšavo in Moskvo postaja vedno tesnejše

Ugoden odmev Potemkinovih razgovorov v Varšavi

Varšava, 13. maja. e. Politični krogi z zadovoljstvom pozdravljajo ugoden razvoj poljsko-ruskih odnosov. Z zadovoljstvom je bilo tu poudarjeno razumevanje za položaj Poljske, ki ga je pokazal pomočnik komisarja za zunanje zadeve Potemkin o priliki svojih razgovorov z Beckom. Potemkin ni zahteval, da se k angleško-francosko-ruskiemu sporazumu direktno pritegne tudi Poljska. Kakor kaže, je med Beckom in Potemkinom prišlo do nadaljnega sporazuma v tem, kar se tiče sodelovanja Rusije z evropskimi državami. Zato v Varšavi danes izražajo mnenje, da je imel sestanek Potemkina z Beckom velik pomen za nadaljnja pogajanja med Poljsko in Rusijo, ker je nedvomno za stališče Rusije od teh pogajanj mnogo odvisno od stališča in gledanja Poljske.

Zasedanje sveta DN odgodeno čez 22. maja

Zeneva, 13. maja. br. Generalno tajništvo Društva narodov je danes uradno objavilo, da je na željo več v svetu DN zastopanih vlad in po izmenjavi mnenj z rugini vladami, za 15. maj sklicano zasedanje Društva narodov odgodeno do 22. maja popoldne.

Nobenih diplomatskih stikov med Berlinom in Varšavo

Z nobene strani doslej ni bilo nikake pobude za nove razgovore ali pogajanja

Varšava, 13. maja. e. Glede diplomatske akcije se sedaj v Varšavi poudarja, da trenutno ni nobenih stikov med poljskimi in nemškimi diplomatskimi predstavniki. Poljski veleposlanik v Berlinu se nahaja na Poljskem, gospod Molke se pa še ni javil poljskemu zunanjemu ministrstvu. Na podlagi tega vlada torej popolno diplomatsko tatišje. Nemčija tudi ni predložila nobenih novih predlogov, na katere bi morala poljska vlada odgovoriti v določenem roku, kakor se je to popreje javilo. Poljska vlada pa pravi, da so te vesti raz-

širjevali razni agitatorji, ki so hoteli napraviti zmedo in vznemirjati javno mnenje. Zaostritev med Nemčijo in Poljsko prihaja od izraza v prvi vrsti s ponovnimi ostrimi izpadi berlinskega in varšavskega tiska in pa po vestih, ki jih prinaša poljski tisk o dogodkih v Gdansk in na poljsko-nemški meji.

Poljski protest v Gdansk

Varšava, 13. maja. br. Poljski komisar v Gdansk je danes protestiral v tam-

njem senatu zaradi incidenta, ki se je pri- petil v pretekli noči. Neznanci so namreč razbili tri izlozbe prodajalnic poljskih listov, pri čemer so poškodovali tudi slike Pilsudskega.

Bonnet v Londonu

Pariz, 13. maja. e. Francoski zunanji minister Bonnet je potoval davi ob 10. z letalom v Southampton, kjer bo govoril na banketu francosko-angleške aliance. Opoldne se vrne v London, v nedeljo pa v Pariz. Bonnet se to pot ne bo sestal z angleškim zunanjim ministrom, kakor je bilo prvotno javljeno, temveč šele 20. maja v Parizu, ko bo Halifax potoval v Zenevo.

Novo notranje posojilo v Franciji

PARIZ, 13. maja. AA. Havas: Finančni minister Paul Reynaud je pozval včeraj francoske državljane preko radia, naj podpisujejo posojilo, ki bo razpisano v ponedeljek. Paul Reynaud je naglasil solidnost

Nemčija in Italija proti sklicanju mednarodne konference

ker smatrata, da nemško-poljski spor ni tako nevaren za mir

Rim, 13. maja. e. Kakor se doznava iz zanesljivih diplomatskih virov, sta Nemčija in Italija odklonili papežev predlog za konferenco petih držav. Zatrjujejo, da sta Hitler in Mussolini izjavila, da sedanjí položaj ne opravičuje take konference, ker po njihovem mišljenju nemško-poljski odnosaj niso tako nevarni, da bi ogražali evropski mir. Ta odgovor je vzbudil zadovoljstvo Vatikana, ker pomeni, da Hitler ne želi, da se situacija še bolj zaostri. Papež sicer ni mislil na sklicanje konference državnikov, temveč je samo preko svojih nuncijev, odnosno apostolskih delegatov v Rimu, Parizu, Berlinu in Varšavi sporočil, da je v skrbah zaradi nemško-poljske krize in da smatra, da je potrebno, da se skliče taka konferenca.

Čehi morajo plačati 3 milijarde Kč letno za vzdrževanje nemške vojske

Poprej je znašal vojni proračun za vso češko-slovaško vojsko samo 2.5 milijarde

Praga, 13. maja. e. Nemčija je poslala vladi češkega protektorata noto, v kateri zahteva, da protektorat plača za vzdrževanje nemške vojske na Češkem in Moravskem na leto 3 milijarde čeških kron. V noti se poudarja, da je tudi popreje toliko veljalo vzdrževanje češke vojske in njeno oboroževanje. Seveda pa je vprašanje, ali bo protektorat pri sedanjih svojih dohodkih zmogel ta znesek, če se upošteva, da sta za vzdrževanje češke vojske popreje prispevali tudi Slovaška in deloma Podkarpatska Rusija, ki zdaj nista v okviru protektorata. Lanski vojaški proračun češkoslovaške armade je znašal 2 in pol milijardi Kč, pri čemer pa niso bili upoštevani izdatki za utrjevalna dela.

Obrambne vaje ob azijski obali

Beirut, 12. maja. AA. (Reuter) Angleške in francoske oblasti so sklenile prirediti celo vrsto vaj za obrambo vzhodnega dela Sredozemskega morja. Tako je bilo snoti odrejeno, naj se ugasne vse luči med vajami za obrambo pred letalskimi napadi. Tudi palestinske oblasti so uvedle varnostne ukrepe v zvezi z morebitnim sovražnim letalskim napadom. Sedaj proučujejo, kako bi v primeru letalskega napada izpraznili preveč goste naseljene kraje in zavarovale razna poslopja.

Hudson v Ameriki

Washington, 12. maja. br. Angleški državni podtajnik za zunanjo trgovino Hudson je bil včeraj v Washingtonu. Imel je daljši razgovor z državnim tajnikom za zunanje zadeve Cordelom o Hullom. Davi se je pripeljal v New York in je dopoldne uradno otvoril angleški paviljon v okviru newyorške svetovne razstave.

Nizozemski obisk v Belgiji

Haag, 11. maja. AA. Kraljica Viljemina bo v dnevi od 23. do 26. maja uradno obiskala belgijskega kralja Leopolda III. v Bruslju. V njenem spremstvu bo tudi nizozemski zunanji minister.

Prva odlikovanja slovaških oficirjev

Bratislava, 12. maja. w. V okviru velike vojske parade so bila danes izročena odlikovanja mnogim oficirjem in vojakom, ki so postali zaslužni v bojih za samostojnost Slovaške.

Hudo neurje v Budimpešti

BUDIMPEŠTA, 13. maja. AA. MTI: Snovi je divjala nad Budimpešto in okolico velika nevihta s točo. Kanali niso mogli odvajati ogromno količino vode, ki je nato vdrila v kleti. Voda je poplavlila tudi prostore nekakega gledališča, tako so morali predstavo prekiniti. Strela je ubila eno osebo.

francoskih financ ter dodal, da bo s tem posojilom Francija postala močnejša in vplivnejša pri odločanju o usodi Evrope.

Obvezno vojno posojilo v Ameriki

WASHINGTON, 13. maja. AA. Senadni odbor za vojaške zadeve je sprejel z 10 proti 2 glasovoma zakonski predlog, da je vsak ameriški državljan, ki razpolaga z imetjem nad tisoč dolarjev, obvezen za časa vojne kupiti državne blagajniške zapiske. Rok teh zapisov znaša 50 let, obresti pa so določene na 1%.

Angleški vojaški zakon v zbornici

London, 13. maja. e. Poslanska zbornica je z 218 proti 110 glasovi sprejela čl. 5 načrt zakona o splošni vojni obveznosti, s katerim se vlada dokončno pooblašča, da vpokliče mladeniče od 20. do 21. leta na šestmesečne vojaške vežbe.

Politični obzornik

Bolgarski in nemški novinarji

V soboto 6. t. m. na dan sv. Jurija po pravoslavnem koledarju je imela bolgarska vojska svoj praznik. Sv. Jurij, ali kakor mu Bolgari pravijo, sv. Georgi, je njen zaščitnik. Ta dan je prišlo v Sofijo tudi 12 nemških novinarjev. Bili so povabljeni, da si ogledajo parado bolgarske vojske pred carjem Borisom na ploščadi Carja Osvoboditelja pred narodnim sobranjem. Po svečanosti so se nemški novinarji sestali z bolgarskimi na kratko posvetovanje. Plod tega posvetovanja je bila ta-le deklaracija: Bolgarski in nemški novinarji so — upoštevajoč, da ima časopisje vsestranski vzgojni vpliv, da je inspirator javnega mnenja, da obstoja med čitajočim občinstvom in listom tih dogovor, garantirajoč resničnost poročil, sklenili, da bodo delovali za poglobitev že obstoječih prijateljskih vezi med nemškimi in bolgarskim narodom, da ne bodo objavljali vesti, ki bi lahko škodljivo vplivale na javno mnenje v dotični državi, da bodo podpirali vsako pobudo, imajočo za cilj zblizanje obeh narodov in da bodo organizirali dejansko sodelovanje in zameno med časopisi in novinarji v Nemčiji in Bolgariji. — Bolgarski dnevniki priobčujejo to deklaracijo in pripominjajo: Bolgarski novinarji bodo veselili, ako se jim bo ponudila prilika, da sklenejo enako deklaracijo s predstavitelji tiska tudi drugih večjih držav.

Tako piše katoliška „Hrvatska straža“

Katoliška »Hrvatska straža« objavlja uvodnik, naslovljen »Vječna Njemačka, vječna Rusija«. V članku dokazuje, da sta Nemčija in Rusija »iz zemljepisnih, strateških, gospodarskih in političnih oztroev navezani druga na drugo, nato pa nadaljuje: »Zemljepisno ti dve državi ne mejita druga na drugo. Prav glede njunega razmerja nasproti Poljski pa bi se lahko med njima dosegli sodelovanja, koristno za obe strani, ki bi pa pomenilo konec poljske neodvisnosti. Rusija ne more riskirati vojaškega spopada z Nemčijo, Evropsko časopisje ne taji, da se nahajajo v Rusiji zagovorniki sodelovanja z Nemčijo, Marshal Tuhačevskij (Bil je radi veleizdaje obsojen in ustreljen, Opomba uredništva) in njegov generalni štab sta izročala nemški vojski najbolj zaupne dokumente. Sedaj zopet trdi, da je ruski generalni štab proti politiki, ki jo je vodil Litvinov. Dobro se bomo čuvali, da bi izjavili zaključke iz gornjih domnev. Zadovoljili se bomo s tem, da pokažemo našim »Slovanom« in »antifasistom«, da jim lahko Rusija pripravi neprijetna zgodovinarja. Obstoja mnogo razlogov v razodanosti, kulturni formaciji in v sedanjih interesih, ki silijo večno Rusijo in večno Nemčijo na sodelovanje. Pa tudi Berlin si bo pred eventualno vojno dobro premislil, če bi ne bilo morda bolje, da ne bi ponovil pogoške iz leta 1914, ki je bila usodna za eno, kakor za drugo državo.« — Zdi se, kakor da bi »Hrv. straža« želela, da bi prišlo do nemško-sovjetske zveze.

Kdo je izdajalec?

Novosadski »Dan« je priobčil to-le beležko: »Ko je nedavno bila izvršena okupacija Češkoslovaške, je »Dan« objavljal med drugim tudi mišljenje »Narodne jednote«, glasila jugoslovenskih Slovačkov, ki iz haja v Bačkem Petrovcu, o razpadu najnaprednejše slovaške države na severu. »Narodna jednota« je komentirala propast skupne države Čehov in Slovačkov pod naslovom »Tragedija naših dni — živi, živi duh slovaški, bodi živ na veke«. Ta članek ni bil po volji sedanjemu vladnemu časopisu v Bratislavi. Kakor poroča »Narodna jednota«, je reagiral eden glavnih organov v Bratislavi »Slovaška pravda« na ta članek pod značilnim naslovom: »Kdo so ti Slovaki? Plakajo nad Češko-Slovaško, mesto da bi se veselili slovaške države. V tem članku se trdi, da je pisanje »Narodne jednote« o propasti Češko-Slovaške »tako zlonamerno, da bo na večno sramoto petrovačkim Slovačkom.« Nadalje se obdoljuje urednike »Narodne jednote«, da so bili tudi že prej češki plačanci in da so to še danes. — Da li je propast Češko-Slovaške republike »tragedija naših dni« ali ne, o tem se bodo vsi Slovaki lahko že v kratkem prepričali. Ena stvar pa je gotova: Trditve, da so uredniki »Narodne jednote« danes češki plačanci, je več kakor neresna. No, pri tem naj nam bo dovolilo tole vprašanje: Čigavi plačanci so oni slovaški novinarji, ki morejo in smejo iznašati take očitke?

Š i r i t e »Slovenski Narod«!

Borzna poročila.

Curth, 13. maja. Beograd 10.—, Pariz 11.7975, London 20.8475, Newyork 445.375, Bruselj 75.775, Mlhan 23.40, Amsterdam 238.65, Berlin 178.65, Praga 15.25, Varšava 23.25, Sofija 5.40, Bukurešt 2.25.

